

Monumentnummer*: 516928

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijkmonument
Inschrijving register* 19 september 2000
Kadaster deel/nr 82971/68

Woonplaats* Gemeente* Provincie*
Arnhem Arnhem Gelderland

Locatiennaam Locatieomschrijving
Arnhem St. Marten

Kadastrale gemeente* Sectie* Kadastraal object* Appartement aanduiding Grondperceel
Arnhem N 1918

Omschrijving**

Inleiding

HERENHUIS met HEK uit ca. 1890 in eclectische neorenaissance. Enkele oorspronkelijke elementen zijn verwijderd, zoals de zonwering die achter de lambrequins was aangebracht, twee oeil-de-boeufs in het dakvlak en de torenachtige bekroning met vierzijdige spits op de erker. De enigszins teruggedragen garage met verdieping die later tegen de rechter zijgevel is gebouwd, valt niet onder de bescherming.

De ruimtelijke structuur van het pand is vergelijkbaar met het belendende pand Apeldoornseweg 22; waarschijnlijk ontworpen door de zelfde architect, die overigens onbekend is. Het pand bevindt zich even ten noorden van het stadscentrum en is gesitueerd in de rooilijn van de aaneengesloten oostelijke gevelwand van de Apeldoornseweg, nabij het spoorwegviaduct. Het historische straatbeeld van de in noordelijke richting oplopende Apeldoornseweg tussen de spoordijk en het Sonsbeekpark, wordt in belangrijke mate bepaald door een met bomen beplante middenberm en aaneengesloten gevelwanden met herenhuizen; laat-negentiende eeuwse panden in neo-stijlen aan de oostzijde en overwegend vroeg-twintigste eeuwse panden in overgangsfunctuur en Art Nouveau-stijl aan de westzijde. Voorts is karakteristiek dat de voortuinen aan de straatzijde worden afgesloten door smeedijzeren hekwerken.

Omschrijving

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Tweebeukig HERENHUIS van twee bouwlagen, souterrain en zolderverdieping op een rechthoekig grondplan. Het aan drie zijden omlopende, afgeplatte schilddak is gedekt met rode Muldenpannen. In het rechter zijschild is een niet oorspronkelijke brede dakkapel geplaatst, met vier drieruits ramen (horizontale roedenverdeling).

De asymmetrisch ingedeelde bakstenen VOORGEVEL is in kruisverband gemetseld met gesneden voegen, en wordt horizontaal geleed door een ruw gepleisterde en grijs geschilderde souterrainverdieping, speklagen van wit pleisterwerk, twee cordonlijsten en een afsluitend hoofdgestel. Het gekorniste hoofdgestel is samengesteld uit een geprofileerde architraaf, een fries met rechthoekige opgelegde en verdiepte velden en een kroonlijst op consoles.

Het souterrain bezit twee rechthoekige vensters met vierruits stolpramen en diefijzers, en rechts (onder het bordes van de hoofdingang) een paneeldeur met vier ruitjes. Onder de bordestrap bevindt zich een bergkast met een opgeklampte deur. Een hardstenen trap (zeven treden tussen bomen) leidt naar de hoofdingang in de eerste bouwlaag: hardstenen dorpel en neuten, nieuwe paneeldeur (diamantkoppen, groot kijkraam met smeedijzeren rooster, omlijsting met schouderboog), geprofileerd kalf, enkelruits bovenlicht, lateibalk, blinde segmentboog, boogveld met tegels in ruitpatroon. Tegen de rechter boom van de trap is een ijzeren schoenschraper gemonteerd. Links van de ingang bevinden zich twee rechthoekige vensters met schuiframen en in hout gesneden lambrequins bovenin. Onder de vensters bevinden zich met gekleurde tegels gevulde verdiepte velden (ruitpatroon met gestileerde bloemen). De vensteropeningen in de eerste bouwlaag worden afgesloten door kroonlijsten op geprofileerde kraagsteentjes, en door blinde korbogen met in de boogvelden dezelfde tegels als boven de ingang. In de tweede bouwlaag bevindt zich boven de ingang een grote rechthoekige houten erker, die rust op twee houten draagconstructies (bewerkte houten balken en muurstijlen, schoren in de vorm van zuiltjes met composietkapitelen). De bewerkte houten basementen en stijlen zijn uitgevoerd in neorenaissance-stijl. De houten panelen tussen de basementen zijn voorzien van een reeks kruislings aangebrachte bewerkte regels. Tussen de stijlen bevinden zich vier enkelruits schuiframen. De vensters worden afgesloten door een kroonlijst. De hoge opbouw tussen deze kroonlijst en het afsluitende gekorniste hoofdgestel bestaat uit vier rechthoekige ajour-panelen die van elkaar worden gescheiden door bewerkte stijltjes. De twee rechthoekige vensters links van de erker zijn voorzien van stolpramen, enkelruits bovenlichten en in hout gesneden lambrequins. De vensteropeningen in de tweede bouwlaag worden afgesloten door kroonlijsten op geprofileerde kraagsteentjes, en door blinde keperbogen met gekleurde tegels in de boogvelden. Onder de lekdorpels zijn gepleisterde sierlijsten aangebracht met halve bollen op de hoeken.

De LINKER ZIJGEVEL is ingebouwd. De gecementeerde RECHTER ZIJGEVEL bezit ter verlichting van het trappenhuis twee oculusvensters met achtruits ramen en in de tweede bouwlaag een klein rechthoekig wc-venstertje. De rechter zijgevel sluit af met een eenvoudige gootlijst. De gecementeerde ACHTERGEVEL heeft links in het souterrain een ingang, die toegankelijk is via een bakstenen trapje. De eerste bouwlaag bezit boven deze ingang een rechthoekig venster met T-schuifraam. Rechts hiervan bevindt zich op begane grond-niveau van de woning een houten serre-uitbouw met een open opslagruimte eronder. De serre (oorspronkelijk waarschijnlijk een veranda) is opgebouwd uit bewerkte hoekstijlen met vellingkanten en lijstkapitelen, met daartussen een lage afzetting bestaande uit stijlen en (diagonale) regels die een patroon vormen van op hun kant liggende en op een punt staande vierkanten. Het beglaasde gedeelte daarboven heeft een dubbele schuifdeur in het midden. De serre is van binnenuit bereikbaar via twee paar dubbele schuifdeuren (respectievelijk voorzien van ruiten en houten panelen). De serre wordt afgesloten door een flauw hellend dak met zinken roeven en glaspanelen, waarop een balkon met een houten hek (zelfde patroon met vierkanten als in de serre). Het balkon is bereikbaar via een dubbele schuifdeur onder een drieruits bovenlicht. Links hiervan bevindt zich een rechthoekig venster met stolpraam en enkelruits bovenlicht. In de geveltop bevindt zich een getoogd zoldervenster met drieruits draairam.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

De RUIMTELIJKE STRUCTUUR van het tweebeukige pand is intact, en heeft in de brede linker beuk een keuken (souterrain), kamers en suite (eerste bouwlaag) en twee (slaap-)vertrekken met kasten-scheidingswand en verbindingsdeur (tweede bouwlaag). In de smallere rechter beuk bevinden zich de vestibule, gangen, trappen, toiletten en kabinetten. De zolder heeft een indeling met kamers.

Het INTERIEUR bezit een groot aantal waardevolle elementen, zoals diverse paneeldeuren met geprofileerde omlijstingen; in het souterrain oorspronkelijke tegelvloeren, een keuken met vaste buffetkast met ovale houten deurknoppen, een geprofileerde schouwbank en een goederenlift (Starlift); in de vestibule een wit marmeren vloer, plint en lambrizing, een strook zgn. Utrechtse tegels met zee- en havengezichten, een tochtdeur en zijlicht met houtsnijwerk in neorenaissance-stijl, gestucte lijsten met gestileerde bloemen op de hoeken tegen de wanden; in de gang een wit marmeren vloer en dito plinten, een houten trap met bewerkte trappaal (palmetten, groeven, rozetten, fantasie-kapiteel, sierknop), geornamenteerde gietijzeren spijlen en geprofileerde houten handlijsten; dubbele schuifdeuren in de kamers en suite en serre; in de tweede bouwlaag een kastenwand met verbindingsdeur tussen de voor- en achterkamer, waarin een wit geaderde zwart marmeren schouw en een leverkleurige schouw; de toiletruimten in de eerste en tweede bouwlaag bezitten tegelwanden uit de bouwtijd (witte tegels met afsluitende decoratieve rand).

Waardering

HERENHUIS met HEK uit ca. 1890.

- Van architectuurhistorische waarde als goed en gaaf voorbeeld van een laat-negentiende eeuws aanzienlijk woonhuis in eclectische neorenaissance, met een voor die tijd kenmerkende ruimtelijke structuur en hoogwaardige esthetische kwaliteiten in het exterieur, zoals gevarieerd en goed materiaalgebruik en bijzondere ornamentiek. Voorts bezit het pand een groot aantal rijk uitgevoerde oorspronkelijke interieurelementen.

- Van stedenbouwkundige waarde als essentieel onderdeel van het relatief gave straatbeeld van de in noordelijke richting oplopende Apeldoornseweg tussen de spoordijk en het Sonsbeekpark, dat in belangrijke mate wordt bepaald door een met bomen beplante middenberm en aaneengesloten gevelwanden met herenhuisen en hekwerken uit de periode 1880-1910. Als zodanig is het pand van bijzondere betekenis vanwege de situering aan het begin van de Apeldoornseweg, welke verbonden is met de stedenbouwkundige ontwikkeling van Arnhem (fraaie uitvalsweg vanaf de singelstructuur in de richting van Sonsbeek); wegens de ensemblewaarde in relatie met de omringende bebouwing; en daarmee voor het aanzien van de stad Arnhem.

Hoofdcategorie

Woningen en woningbouwcomplexen

Subcategorie

Woonhuis(K)

Functie

Woonhuis

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument